

POEȚI IEȘENI CONTEMPORANI

DELIMITĂRI ȘI ANALIZE

*Dicționarul critic al poeziei ieșene contemporane. Autori. Cărți. Teme**, apărut în 2011, își propune să ofere o panoramă edificatoare a traiectoriei parcurse de poezia care s-a scris în spațiul ieșean al ultimilor ani. Emanuela Ilie realizează o selecție riguroasă: din trei sute de poeți, a ales doar cincizeci pentru acest proiect. Demersul își propune să se distanțeze de „majoritatea cartografiilor poeziei contemporane, [...] topografiilor de ocazie”, pentru care perimetrul liricii ieșene este unul restrâns, ce coagulează doar 4-5 nume, intenția fiind de a recupera acest teritoriu poetic revendicat de la o coordonată a centralității, respectiv a marilor nuclee lirice citadine, ca București, Cluj, Timișoara, Brașov. Volumul face parte dintr-un proiect incitant și ambițios, și anume „acela de a configura topografia istoriei poeziei românești contemporane plecând nu atât de la profilul identitar particular al fiecăruia dintre autorii avuți în vedere, cât de la raportul de subordonare sau de coordonare dintre ei, raport nu foarte străin de influențele și/sau interferențele presupuse de un alt raport, esențial, acela dintre centru și margini”.

Selecția riguroasă, operată după criterii de gen, axiologice și istorice, cuprinde atât scriitori consacrați precum Cezar Ivănescu, Mihai Ursachi, Ioanid Romanescu, Emil Brumaru, Dan Laurențiu, Nichita Danilov, cât și poeți din tânăra generație, ca Livia Iacob, Șerban Axinte, Paul Gorban, Codrin Dinu Vasiliu, dar și autori care au dispărut prematur și nu au reușit să publice cele două volume (unul din criteriile de selecție), ca, de pildă, Irina Andone, Nicolae Manea, Alexandru Mălin Tacu, Petru Aruștei. Totodată, grupări ca neoeminescienii de la Iași, Grupul Orfic, Clubul 8 și cenaclul Outopos sunt prefigurate în paginile dicționarului-manifest.

Interesant de remarcat este faptul că spațiul acordat fiecărui autor diferă de la caz la caz, Emanuela Ilie explicând că „unui poet discret, parcimonios, dar autentic” îi acordă un spațiu mai extins, bucurându-se de o mai mare atenție „critică” decât îi acordă „cutărui autor zgomotos, prolific mai peste marginile iertate, și, firește, pe deplin convins că este genial”. Așadar, dacă în cazul lui Liviu Antonesei, Radu Andriescu, Petru Aruștei, Marius Chelaru, Emil Brumaru, Nichita Danilov, Paul Gorban, Dan Laurențiu, Lucian Vasiliu, Ioanid Romanescu, Cezar Ivănescu și alții, spațiul alocat este unul mult mai generos, de circa șase-zece pagini, în ceea ce îi privește pe Cătălin Anuța,

Liviu Apetroaie, Michael Astner, Oana Lazăr, Alexandru Mălin Tacu, perimetrul de desfășurare pentru comentariul critic este mai restrâns, dar nu știm dacă din cauza considerentelor menționate anterior.

Pattern-ul utilizat în conturarea portretelor lirice este unul constituit, la început, dintr-o scurtă prezentare a autorului și a volumelor publicate de acesta, o fișă bio-bibliografică, urmată de un eseu critic ce include atât elemente de istorie literară, de critică tematică, de critica criticii și chiar stilistică și poetică, intervenție ce se încheie de fiecare dată cu o serie de referințe critice edificatoare pentru autorul în cauză. Dacă, de exemplu, aducem în atenție cazul lui Emil Brumaru, prezentarea începe cu o trecere în revistă a studiilor acestuia, a volumelor publicate în ordine cronologică, începând cu *Versuri* (1970), până la *Dumnezeu se uită la noi cu binoclul* (2004), pentru ca apoi autoarea să își exprime nuanțat opinia că „Emil Brumaru este posesorul unui teritoriu liric perfect individualizat și în consecință lesne recognoscibil”. Tonul comentariilor este clar, stilul direct fără prea multe ocolișuri amendează totodată, într-un mod diplomat, opiniile unor critici, ca de pildă pe cea a lui Gh. Grigurcu, oferind argumente chiar din poeme: „«Ciuperca fină/Cu reverențe și cu spori în palmă.» [...] Din versurile selectate mai sus, este cât se poate de evident faptul că Brumaru scrie mai mult decât o «lirică gentil liliputană» (Gh. Grigurcu). Poetica miniaturalului – dacă se poate numi astfel – traduce, într-o primă fază, o nevoie irepresibilă de revenire la elementar, la natural și la nepervertit”.

Scriitorii sunt analizați în evoluția lor, fiecare volum este tratat, fie și doar foarte sumar, tocmai pentru a evidenția nuanțele pe care poetica fiecăruia le-a căpătat de-a lungul vremii. Emanuela Ilie adoptă un ton impersonal, obiectiv, menit să o salveze de eventualele acuzații de parti-pris. *Dicționarul critic al poeziei ieșene contemporane* dezvăluie un teritoriu în care poeți contemporani, dar totodată diverși ca poetică și abordare, sunt determinați de o geografie spirituală, în termenii lui Cornel Ungureanu, articulând zone comune, luminoase în cazul scriitorilor analizați.

* Emanuela Ilie, *Dicționarul critic al poeziei ieșene contemporane. Autori. Cărți. Teme*, Iași, Editura „Fundăției Culturale Poezia”, 2011.